

ОЦІНКА ВАРТОСТІ БАНКУ В РОЗРІЗІ ОБ'ЄКТА ТА СУБ'ЄКТА

Яременко Наталія Сергіївна

асистент кафедри економічної кібернетики ДВНЗ «Українська академія банківської справи НБУ»

Процес оцінки вартості банку передбачає наявність об'єкта та суб'єкта оцінки. Суб'єктом оціночної діяльності виступають, з одного боку, професійні оцінювачі, що володіють спеціальними знаннями і практичними навиками, з іншого боку – користувачі їх послуг, замовники.

Відповідно до Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 17.05.2012 року суб'єктами оціночної діяльності є:

– суб'єкти господарювання – зареєстровані в установленому порядку фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, а також юридичні особи незалежно від їх організаційно-правової форми власності, які здійснюють господарську діяльність, у складі яких працює хоча б один оцінювач, та які отримали сертифікат суб'єкта оціночної діяльності;

– органи державної влади та органи місцевого самоврядування, які отримали повноваження на здійснення оціночної діяльності в процесі виконання функцій з управління та розпорядження державним майном та (або) майном, що є у комунальній власності, та у складі яких працюють оцінювачі [4].

В якості головного суб'єкта оцінки слід розглядати не просто людину чи організацію, яка проводить оцінку вартості банку, а особу, яка зацікавлена в проведенні оцінки і є її замовником.. Професійні оцінювачі працюють по замовленням, які надходять від банків, підприємств, страхових компаній, державних органів нагляду, а також громадян.

На сьогоднішній день оціночна діяльність регулюється такими основними законами як Закон України «Про оцінку майна, майнових прав і професійної

оцінної діяльності в Україні» від 12 липня 2001 року [4] і Закон України «Про оцінку земель» [3] від 11 грудня 2003 року. Оцінювачі і суб'єкти оціночної діяльності керуються єдиною нормативно-методичною базою під час здійснення оцінки. Базовими методичними актами вищого рівня є Національні стандарти оцінки, в яких визначені основні критерії та вимоги до проведення незалежної оцінки і оформлення звітів. Слід зазначити, що окрім національного законодавства, оцінна діяльність регулюється міжнародно-правовими нормами, такими як Міжнародні стандарти оцінки.

За результатами вартісної оцінки об'єкта кожен із суб'єктів використовує отриману аналітичну інформацію для вирішення конкретних задач.

Об'єкт оцінки – це майно та майнові права, які підлягають оцінці. Об'єкти оцінки класифікують за різними ознаками:

- об'єкти оцінки у матеріальній формі – нерухоме майно (нерухомість) та рухоме майно;
- об'єкти оцінки у нематеріальній формі – об'єкти оцінки, які не існують у матеріальній формі, але дають змогу отримувати певну економічну вигоду;
- об'єкти оцінки у формі цілісного майнового комплексу (цілісний майновий комплекс) – об'єкти, сукупність активів яких дає змогу провадити певну господарську діяльність [2].

Так як за Законом України «Про банки і банківську діяльність» банк – це юридична особа, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги, тобто провадити певну господарську діяльність, то доцільно розглядати його як об'єкт оцінки у формі цілісного майнового комплексу.

В склад цілісного майнового комплексу банку входять всі види майна, що призначені для реалізації його цілей: для здійснення банківської діяльності та отримання прибутку.

Згідно із п. 3 затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 р. № 1440 Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» «цілісний майновий комплекс» – це об'єкти, сукупність

активів яких дає змогу провадити певну господарську діяльність; цілісними майновими комплексами є підприємства, а також їхні структурні підрозділи (цехи, виробництва, дільниці тощо), які можуть бути виділені в установленому порядку в самостійні об'єкти з подальшим складанням відповідного балансу і можуть бути зареєстровані як самостійні суб'єкти господарської діяльності [2].

Банк як цілісний майновий комплекс включає в себе нерухомість (земельні ділянки, будинки, споруди), машини, обладнання, транспортні витрати, інвентар, а також майнові зобов'язання, goodwill і інші види нематеріальних активів і інтелектуальної власності, на основі яких проводиться банківська діяльність. Оскільки цілісний майновий комплекс (банк) використовується для банківської діяльності, то він перебуває у постійній динаміці. Потрібно враховувати змінність складу такого майна і проводити оцінку вартості на конкретну дату.

Отже об'єктом оцінки вартості банку, виступає банк як цілісний майновий комплекс, призначений для ведення банківської діяльності, а предметом оцінки вартості є права власності на нього.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : закон України від 7 грудня 2000 року № 2121-III. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

2. Про затвердження Національного стандарту №1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» [Текст] : постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 р. № 1440 // Офіційний вісник України від 26.09.2003 р. — 2003. — № 37. — С. 64.

3. Про оцінку земель [Електронний ресурс] : закон України від 11 грудня 2003 року № 1378-IV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>.

4. Про оцінку майна, майнових прав і професійної оцінної діяльності в Україні [Електронний ресурс] : закон України від 12 липня 2001 року № 2658-III. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>.